

**NAGY ANETT – IGEN KIS SZÜLETÉSI SÚLYÚ ÉS EXTRÉM KIS SZÜLETÉSI SÚLYÚ
KORASZÜLÖTTÉK VÉGREHAJTÓ
FUNKCIÓINAK VIZSGÁLATA 9 ÉVES KORBAN, TEKINTETKÖVETÉSE
MÓDSZERREL KIEGÉSZÍTVE**

ELTE-PPK, Neveléstudományi Doktori Iskola, Gyógypedagógiai Program
Témavezető: Dr. Kalmár Magda

Kulcsszavak: koraszülött, igen kis születési súly, extrém kis születési súly, perinatális komplikáció, fejlődési skála, intelligencia, utánkövetés.

Bevezetés: Az orvostudomány fejlődésének eredményeként az 1500 gramm alatti születési súlyú koraszülöttek túlélése egyre magasabb, azonban fejlődésük hosszú távú következményeiről a kutatási eredmények ellentmondásosak.

Célkitűzés: A súlyos idegrendszeri károsodástól mentes igen kis születési súlyú és extrém kis születési súlyú koraszülöttek végrehajtó funkcióinak vizsgálata, a fejlődési mechanizmusának megértése, a fejlődés rizikótényezőinek figyelembe vételével a fejlődési kimenetek predikciója.

Módszer: Súlyos idegrendszeri károsodástól mentes, igen kis születési súlyú és extrém kis születési súlyú koraszülöttek longitudinális vizsgálata, 1 - 2 éves korban pszichomotoros fejlődési skálával, majd 9 éves korban intelligenciateszttel, végrehajtó működést mérő feladatokkal, tekintetkövetéses eszközzel. Az elemzésbe bevonásra kerültek a perinatális komplikációk és az anyai iskolai végzettsége is.

Eredmények: Feltételezzük, hogy a koraszülöttek rosszabbul teljesítenek a végrehajtó funkciót mérő feladatokban. Különbséget találunk az extrém alacsony születési súlyú és az igen alacsony születési súlyú koraszülöttek között. Különbséget találunk a koraszülöttek és az időre született gyermekek között az elemi mozgásminták követésében. Különbséget találunk a végrehajtó funkciót mérő feladatok megoldása során detektálható figyelmi funkció és a kognitív erőfeszítés tekintetében. Az 1 – 2 éves kori fejlődési skálán nyújtott teljesítmény összefüggésbe hozható a végrehajtó funkciót mérő tesztekben nyújtott eredményekkel

**VASS DOROTTEA – „HA SOKAT OLVASOK, MEGTANULOM FEJBŐL ÉS ÖTÖST
KAPOK”
A HAT-NYOLC ÉVES TANULÓK IRODALOM IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉSÉNEK
PEDAGÓGIAI VIZSGÁLATA**

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar "Oktatás és Társadalom"
Neveléstudományi Doktori Iskola *Témavezető: Dr. habil. Bálint Ágnes*

Kulcsszavak: olvasás, motiváció, hat-nyolc évesek, olvasástanulási szöveg, hőtípusok

Az elméleti kutatások alapján vannak olyan kisiskolások, akik már első osztály végére elvesztik a motivációjukat az olvasás iránt, illetve vannak olyan iskolások, akikben egyáltalán nem alakul ki az intrinzik motiváció. Ez a probléma arra sarkalt, hogy feltárjam azokat a bizonyos motivátorokat, amelyek pozitív hatással vannak az első osztályos tanulók olvasási attitűdjére.

A vizsgálatok alapján nyilvánvalóvá vált, hogy az olvasóvá nevelést, pontosabban az olvasás iránti intrinzik motivációt már kiskorukban érdemes kialakítani, valamint kisiskolás korban érdemes ezt az érzelmi köteléket fenntartani. Az elméleti vizsgálataimban felvázolt kutatások a hat-nyolc éves tanulók irodalmi érdeklődésének vizsgálatát megkerülik, az általános iskola első osztályos tanulóival általában valamilyen olvasási készségvizsgálatot végeznek a kutatók, így az alsó osztályos tanulókkal folytatott kutatások többnyire az olvasási készségre és szövegértési képesség felmérésére illetve ezeknek fejlesztésére fókuszálnak. A kutatók a motivációval mint az olvasás pszichés állapotával foglalkoznak. Hazai kutatások viszonylatában Szenczi (2012) végzett empirikus vizsgálatot többek között az első osztályos tanulók olvasási motivációjával kapcsolatban. Ez a vizsgálat alapozza meg állításomat, miszerint az első osztályos tanulók olvasás iránti motívuma függ (az olvasástanulási technika mellett) az olvasott szöveg tartalmától. Az elméleti kutatásaim által referált mesével kapcsolatos pedagógiai és pszichológiai vizsgálatok alapján feltételezendő, hogy az első osztályos tanulók legkedveltebb irodalmi műfaja a mese, ezen belül is a varázsmese.

A dolgozat által bemutatott kutatás célja átfogó képet adni korunk hat-nyolc éves tanulóinak olvasási attitűdjéről, illetve rámutatni ezen korosztály olvasási attitűdjének változására száz és félszáz év távlatában. További célom megvizsgálni

a hat-nyolc éves korosztály által alkalmazott ábécés olvasókönyv olvasástanulási szövegeinek helyzetét, végső célom pedig megvizsgálni, milyen mértékben felelnek meg az ábécés olvasókönyvben alkalmazott olvasástanulási szövegek és azok szereplői a szóban forgó korosztály ízlésének.

Ennek érdekében elméleti kutatásokat folytattam, amelyek által egyrészt két kutatás, Nógrády (1917) illetve Tóth (1967) alapozta meg a vizsgálatom kutatómódszertani részét, másrészt pedig önálló vizsgálati szempontok segítettek a központi kutatásomat felépíteni. Ehhez többek között az ábécés olvasókönyvek olvasástanulási szövegeinek és azok szereplőtípusainak, illetve néhány kortárs gyermekirodalmi mű szereplőtípusainak vizsgálata nyújtott segítséget.

A központi mérés az első osztályos tanulók olvasási szokása és olvasási készsége mellett az olvasási motivációjukra, az általuk preferált irodalmi műfajukra, kedvenc tematikájukra, hőstípusukra és azok tulajdonságaira fekteti a hangsúlyt. A központi mérést követik majd a komparatív vizsgálatok. Összehasonlítom az önálló vizsgálatom eredményeit a száz és félszáz éves kutatási eredményekkel, majd ezt követi a tankönyv- és kortárs művek elemzése során kapott eredmények és a fókuszcsoportos eredmények komparatív vizsgálata.

Az eredmények alapján választ kapunk arra, hogy hatással van-e a megfelelő olvasási készség az olvasási iránti intrinzik motiváció kialakulására, mely szövegek preferálása felé történt elmozdulás száz és félszáz év távlatában, illetve milyen mértékben felelnek meg az ábécés olvasókönyv olvasástanulási szövegei és azok szereplői a szóban forgó korosztály elvárásának

LOVÁNYI ESZTER: A SEGÍTŐKUTYÁK SZEREPE A TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓBAN – BETEKINTÉS EGY EMANCIPATÍV KUTATÁSBA

*ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola, Gyógypedagógiai Program
Témavezető: Dr. Perlusz Andrea (ELTE BGGYK)*

Kulcsszavak: *segítőkutya járulékos hatásai, társadalmi integráció, emancipatív kutatások*

A doktori munkám a segítőkutya alkalmazásának járulékos hatásaira és társadalmi elfogadottságára fókuszál. Az előadásban bemutatott hazai és nemzetközi felmérés emancipatív kutatásnak tekinthető, hiszen nemcsak

gyógypedagógusi és szociológusi „szemmel”, hanem érintettként is vizsgálom a kérdést (hallássérült-segítő kutyaival rendelkezem). Tudományos szinten fontosnak tartom a személyes vonulat megjelenését, igyekszem az átélt élményeimet is kamatoztatni (pl. a vizsgálati módszer kialakításakor).

A feltáró-leíró jellegű kutatásomban elsősorban a következő kérdésekre keresem a választ: 1) *Hogyan valósul meg Magyarországon és külföldön a segítőkutya mindennapi alkalmazása?* 2) *A közszolgáltatást nyújtó szervek, intézmények, szolgáltatók mennyire ismerik a különböző segítőkutya-típusokat és a jogszabályi hátteret?* 3) *Milyen tényezők befolyásolják a segítőkutya elfogadottságát a (köz)szolgáltatást nyújtó intézmények körében (pl. szálláshelyek, bevásárlóközpontok, tömegközlekedési eszközök)?* 4) *A segítőkutya hogyan befolyásolja, mozdítja elő a társadalmi integrációt, a közösségbe való beilleszkedés sikerességét?*

A kutatási kérdéseket a fellelhető szakirodalom szisztematikus feldolgozásával, illetve az elvégzett kvantitatív (kérdőíves) vizsgálat és kvalitatív adatgyűjtés (interjúbeszélgetések) alapján válaszolom meg. A három részkutatás egymásra épül: a kérdőíves vizsgálat tapasztalatai szerint alakítottam ki a két interjú vizsgálat kérdéseit, nagy hangsúlyt fektetve a közszolgáltatást nyújtó intézmények véleményére is.

A kutatást, céltűzéseimnek és a hipotéziseimnek megfelelően, heterogén minta bevonásával végeztem el. A vizsgálati eszköznek több változatát alakítottam ki a három alminta jellemzői (pl. életkor) alapján:

- (1) magyar és külföldi felnőtt (18+) segítőkutya-gazdák illetve kiskorú személyek esetén a szülők/gyámok kérdőíves felmérése
- (2) interjúk segítőkutya-gazdákkal
- (3) interjúk meghatározott szempontok alapján kiválasztott, közszolgáltatást nyújtó szervek, intézmények, szolgáltatók üzemeltetőivel/dolgozóival/vezetőivel.

A kérdőíves felméréssel főleg számszerűsíthető adatok kimutatásával, az interjúbeszélgetések esetében pedig szubjektív válaszok tartalmi elemzésével közelítem meg a témakört.